Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwijspersoneel en Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
66542448

Bijlagen
2

Datum 15 oktober 2026
Betreft Contouren wetsvoorstel onderwijs aan nieuwkomers

Kinderen en jongeren die als nieuwkomer in Nederland zijn moeten een vliegende start kunnen maken in het onderwijs, zodat zij zo snel mogelijk Nederlands kunnen spreken, lezen en schrijven en samen met Nederlandstalige klasgenoten onderwijs kunnen volgen. Op dit moment lukt dit in de praktijk niet overal. Dat komt onder meer doordat de huidige wet- en regelgeving niet goed aansluit bij de behoeften van deze leerlingen en ook niet bij de organisatie van het onderwijs. Mijn ambtsvoorganger heeft daarom aangekondigd het onderwijs aan nieuwkomers vast te leggen in wet- en regelgeving.[1] Het gaat hierbij om kinderen van arbeids- en kennismigranten en vluchtelingen die ongeacht hun verblijfsstatus recht hebben op onderwijs.

Met deze brief kom ik tegemoet aan de toezegging[2] om uw Kamer te informeren over de contouren van het wetsvoorstel over het onderwijs aan nieuwkomers. Het wetsvoorstel gaat naar verwachting voor de zomer van 2027 in internetconsultatie.
Daarnaast stuur ik uw Kamer bij deze brief de evaluatie van de Tijdelijke wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs (hierna: tnv-wet) en de beleidsreactie hierop. Ook stuur ik uw Kamer met deze brief het rapport van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de Inspectie) over nieuwkomers van 16 jaar en ouder en de beleidsreactie daarop. Tot slot informeer ik uw Kamer over andere toezeggingen en actuele zaken rondom het onderwijs aan nieuwkomers.

1. Contouren wetsvoorstel

Ieder kind heeft recht op goed onderwijs. Ondanks alle inspanningen van scholen, docenten en gemeenten lukt het op dit moment niet overal om goed onderwijs aan nieuwkomers te bieden. Meerdere onderzoeken en adviezen wijzen op de noodzaak om maatregelen te nemen om het onderwijs aan nieuwkomers beter te

[1] Kamerbrief over een betere start voor kinderen met Nederlands als 2e taal *Kamerstukken II*, 2024/2025, 32824, nr. 455.

[2] TZ202604-165

organiseren.[3] Op dit moment weten scholen, gemeenten, docenten en partijen in de asielketen niet goed wat er van hen verwacht wordt op het gebied van onderwijs aan nieuwkomers waardoor de onderwijskwaliteit onder druk staat, en het niet altijd duidelijk is wie aan zet is. Omdat het onderwijs aan nieuwkomers buiten de tnv-wet niet specifiek is vastgelegd in de sectorwetgeving moet het onderwijs formeel voldoen aan de Wet primair onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs 2020, terwijl het onderwijsaanbod bijvoorbeeld meer maatwerk en afstemming tussen een groot aantal partijen vraagt.

Ook het schoolverzuim onder nieuwkomers is een groot probleem. Uit de leerplichttellingen van afgelopen schooljaren blijkt dat het (langdurig) schoolverzuim onder nieuwkomers stijgt. Voor het grootste deel gaat het hier om nieuwkomers zonder schoolinschrijving (absoluut verzuim). Maar schoolverzuim wanneer een leerling wel is ingeschreven op een school komt ook vaak voor.[4] [5] [6] Bovendien blijft veel verzuim nog onder de radar, omdat nieuwkomers soms überhaupt nog niet in beeld zijn bij gemeenten, scholen en leerplichtambtenaren of uit beeld verdwijnen bij verhuisbewegingen. Zolang nieuwkomersleerlingen vaak en op korte termijn verhuisd worden, blijft dit een probleem. Hier heeft wetgeving vanuit OCW op dit moment maar beperkt invloed op.

Het doel van de voorgestelde wetgeving is dat nieuwkomers dichtbij hun (tijdelijke) woonplaats, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving, waarin zij gezien worden en samen met klasgenoten leren. Dat is goed voor de participatie in Nederland en hun taalontwikkeling. Leraren weten beter wat er van hen verwacht wordt ten aanzien van het onderwijsaanbod dat zij moeten bieden, zodat de kwaliteit van onderwijs omhoog gaat. Nieuwkomers krijgen zo het onderwijs dat aansluit bij hun specifieke onderwijsbehoeften, gericht op het zo snel mogelijk leren van de Nederlandse taal en andere basisvaardigheden en stromen zo snel mogelijk in op een passend niveau.
Daarnaast moet de voorgestelde wetgeving bijdragen aan een betere organiseerbaarheid van het onderwijs voor schoolbesturen, gemeenten, samenwerkingsverbanden en schoolteams. Hieronder beschrijf ik voorstellen voor het aanbod van het onderwijs in een inclusieve leeromgeving, regionale samenwerking, zichtbaarheid van leerlingen en de voorzieningen waar zij leskrijgen, de opvolging van de tnv-wet en de bekostiging.

---

[3] Zie adviezen van Onderwijsraad, Raad van State en de Algemene Rekenkamer, de Inspectie van het Onderwijs, het Toezicht Sociaal Domein en de Onderzoeksraad voor Veiligheid: Adviesrapport Onderwijsraad, vluchtelingen en onderwijs. Den Haag, 2017; Raad van State No.W05.22.0065/I, Kamerstukken II 2021/22, 36106, nr. 4; Raad van State W05.23.00094/I, Kamerstukken II 2022/23, 36373, nr. 4; Adviesrapport Rekenkamer, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2023 ministerie van OCW, Den Haag, 2024; Rapport 'Onderwijs aan nieuwkomers van 16 jaar en ouder', IvhO, 2026; Rapport 'Samen leren, samen leven. Onderwijs en participatie van amv'ers' Toezicht Sociaal Domein, 2026; Rapport 'Kinderen in nood', Onderzoeksraad voor Veiligheid, 2026.

[4] KBA Nijmegen. (2025). *Beter zicht op verzuim*

[5] SEO, Sardes, CAOP en Pharos (2026). *Van tijdelijke opvang naar duurzame deelname*

[6] In de gemeente Cranendonck steeg bijvoorbeeld het absoluut verzuim van 390 in 2023/2024naar 1.132 in 2024/2025. Dit bepaalt meer dan de helft van de stijging van absoluut verzuimtussen 2023/2024 en 2024/2025 in heel Nederland.

Borging van het aanbod van het onderwijs, zoveel mogelijk samen met Nederlandse leeftijdsgenoten
Ik wil een aantal zaken gaan vastleggen over het onderwijsaanbod dat nieuwkomers moeten krijgen. Waar mogelijk volgen zij zo snel mogelijk het bestaande Nederlandse curriculum. Daar is geen aparte wetgeving voor nodig. Wel wil ik scholen meer handvatten bieden met betrekking tot het aanbod Nederlands als tweede taal (hierna: Nt2) en het bredere onderwijsaanbod dat zij in de eerste fase in Nederland krijgen. Omdat de groep nieuwkomers zeer divers is, moet daarbij rekening gehouden worden met differentiatiemogelijkheden. En omdat goede afstemming nodig is tussen meerdere scholen over de schoolloopbaan van nieuwkomers, moeten een aantal procesafspraken worden gemaakt over bijvoorbeeld het doorstroomperspectief van iedere leerling. Dit moet in zijn geheel bijdragen aan een soepele doorstroom en doorlopende leerlijn op een passende onderwijsplek, zodat de kwaliteit van het onderwijs omhoog gaat.

Het uitgangspunt is dat nieuwkomers zo snel mogelijk onderwijs krijgen samen met Nederlandstalige leeftijdsgenoten. Afhankelijk van de achtergrond van de leerling kan dit in het po vaak al direct, en in het vo onder de juiste randvoorwaarden sneller dan nu het geval is. Het kan nodig blijven dat leerlingen in de eerste fase dat ze in Nederland zijn in een klas met alleen nieuwkomers onderwijs krijgen en de verscheidenheid aan voorzieningen (taalklassen en taalscholen in het po en internationale schakelklassen (isk's) in het vo) blijft dan ook bestaan. Ik wil wel dat aan deze voorzieningen aanvullende eisen worden gesteld om zoveel mogelijk recht te doen aan het uitgangspunt om samen met Nederlandse klasgenoten te leren. Dit is ook in lijn met het Europese asiel- en migratiepact waarin staat dat onderwijs aan minderjarige asielzoekers in de regel geïntegreerd is met dat van de eigen inwoners van de lidstaten en van dezelfde kwaliteit is.[7]

Organiseerbaarheid van het onderwijs
In regio's waar nu al nauw wordt samengewerkt tussen schoolbesturen, gemeenten, samenwerkingsverbanden en partijen uit de asielketen verloopt de organisatie van het onderwijs aan nieuwkomers beter dan in regio's waar dit niet gebeurt. Nieuwe wetgeving moet bijdragen aan het borgen van dit soort samenwerking. Een vorm daarvan kan zijn dat een overlegplicht[8] wordt verankerd in wetgeving. Uit de evaluatie van de tnv-wet blijkt dat het veld graag ziet dat deze wordt voortgezet. Ik verken ook een uitbreiding hierop waarin regio's verplicht worden een regionale visie op te stellen over het onderwijs aan nieuwkomers, zodat er in iedere regio afspraken komen over bijvoorbeeld de in- en doorstroom van nieuwkomers en het op- en afschalen van voorzieningen. Daarbij houd ik rekening met het voorkomen van administratieve lasten.

[7] Richtlijn (EU) 2024/1346 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking), artikel 16.
[8] De bestaande overlegplicht volgt uit de Tijdelijke wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs (tnv-wet) en houdt in dat gemeenten verplicht zijn jaarlijks overleg te voeren over het onderwijs aan nieuwkomers.

Voor het borgen van expertise over nieuwkomers sluit ik aan bij de regionale netwerken zoals ik die in het kader van inclusief onderwijs wil vastleggen.

Daarnaast wil ik dat onderwijsvoorzieningen die specifiek op nieuwkomers gericht zijn een zichtbare plek krijgen binnen het bekostigde stelsel. Er bestaat namelijk op dit moment geen juridische grondslag voor deze locaties. Dat doet geen recht aan de specifieke uitdagingen waar deze voorzieningen mee te maken krijgen zoals het snel op- en afschalen van locaties. Daarvoor werk ik nu verschillende vormen uit. Daarmee moeten OCW en de Inspectie beter zicht krijgen op deze locaties zodat zij beter toezicht kunnen houden op deze locaties en deze kunnen ondersteunen bij de specifieke vraagstukken.

Ook is het zicht op leerlingniveau beperkt. Dat maakt het lastig om bij deze groep zicht te houden op de schoolgang en een ononderbroken ontwikkeling te realiseren. Door gegevensdeling tussen COA en DUO kunnen het zicht op kinderen in de asielopvang en de gegevensoverdracht bij een schoolwissel worden verbeterd. Ik ben daarover met hen in gesprek. In dit wetsvoorstel worden de daarvoor benodigde grondslagen opgenomen.

Eerder is aan de Eerste Kamer toegezegd om de aantallen van de verschillende groepen nieuwkomers mee te nemen in de contourenschets inzake de structurele bestendiging van het nieuwkomersonderwijs.[9] De afgelopen tijd heb ik verder verkend of en op welke wijze uit te zoeken is hoeveel kinderen van arbeidsmigranten en hoeveel kinderen van statushouders er zijn onder de kinderen die nieuwkomersonderwijs volgen. Het is echter niet mogelijk om op basis van de huidige administratie een onderscheid te maken in de verschillende soorten groepen leerlingen, zoals arbeidsmigranten of statushouders. Reden hiervoor is dat de achtergronden van deze kinderen niet geregistreerd worden. Dit verandert met het wetsvoorstel niet. In de verdere uitwerking van het wetsvoorstel heb ik er aandacht voor dat het onderwijs zo goed mogelijk de belangen van kinderen met verschillende achtergronden dient. Ik wil immers zorgen dat elk kind, ongeacht verblijfsstatus, goed onderwijs kan volgen.

Noodinstrument
Op dit moment kan in situaties waarin het niet lukt om onderwijs aan nieuwkomers te organiseren gebruik worden gemaakt van noodwetgeving in de vorm van de tnv-wet. Daarmee kunnen scholen afwijken van eisen rondom bevoegdheden, de onderwijsinhoud en onderwijstijd. De tnv-wet vervalt op 11 oktober 2028, waardoor er vanaf dat moment geen noodinstrument meer is. In de uitwerking van de wet houd ik er rekening mee dat er enige vorm van noodinstrument nodig is. Daarbij houd ik rekening met de uitkomsten van evaluatie van de tnv-wet; de beleidsreactie daarop vindt u verderop in deze brief. Voor de periode dat de nieuwe wet nog niet in werking is terwijl de tnv-wet al verlopen is, ben ik voornemens de termijn van de tnv-wet bij koninklijk besluit te verlengen. De voordracht hiertoe wordt niet eerder gedaan dan twee weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

[9] T03725

Bekostiging
Op dit moment voldoet de aanvullende nieuwkomersbekostiging die schoolbesturen ontvangen niet aan de behoefte om het onderwijs aan nieuwkomers enerzijds snel te kunnen op- en afschalen, maar anderzijds ook een mate van stabiliteit te geven. Bij een afnemend leerlingenaantal verdwijnt nu ook de expertise rondom nieuwkomers uit de regio en is er geen financiële prikkel om dit te behouden. Ik zoek naar een budgetneutrale aanpassing in de bekostiging waarmee dit meer in balans komt.

Samenwerking met het veld
Ik vind het belangrijk dat leerlingen en het onderwijsveld kunnen meedenken over de uitwerking en de mogelijke gevolgen van de individuele maatregelen én de samenhang van het pakket. Dit doet het ministerie van OCW onder meer door regelmatige afstemming met LOWAN, Ingrado, de PO-Raad, de VO-raad, MBO raad, VNG, DUO en de Inspectie van het Onderwijs. Ook wordt dit najaar een traject ingericht waarin nieuwkomersleerlingen hun ervaringen en visie kunnen delen, en krijgt het ministerie advies van wetenschappers op het gebied van onderwijs aan nieuwkomers. Daarnaast gaat het ministerie dit schooljaar verder in gesprek met o.a. schoolbesturen en gemeenten over de voorgestelde wijzigingen. Tot slot zijn ook de regiocoördinatoren nieuwkomersonderwijs van OCW continu met schoolbesturen en gemeenten in gesprek om hen te ondersteunen bij de organisatie van het nieuwkomersonderwijs. Ook die signalen worden benut bij de uitwerking van het wetsvoorstel.

2. Reactie op de evaluatie van de tijdelijke Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs

In 2023 is de tnv-wet in werking getreden. Deze wet maakt het mogelijk voor schoolbesturen om in noodsituaties een tijdelijke nieuwkomersvoorziening (hierna: tnv) te starten. De tnv-wet kent een horizonbepaling van vijf jaar en vervalt in oktober 2028.

Ik heb onderzoekers gevraagd een evaluatie uit te voeren, conform de evaluatiebepaling in de wet zelf, die uw Kamer met een amendement aan de wet heeft toegevoegd.

De tnv-wet is in werking getreden in een periode waarin het onderwijs aan nieuwkomers onder grote druk stond, als gevolg van een grote instroom van migranten. Dat leidde ertoe dat de bestaande voorzieningen lang niet alle leerlingen konden opvangen. De tnv-wet heeft ervoor gezorgd dat deze leerlingen toch onderwijs konden volgen. Het is dus belangrijk om te benadrukken dat de tnv's enkel mogelijk zijn gemaakt als alternatief voor de situatie waarin een leerling helemaal geen onderwijs zou krijgen.

Tot en met augustus 2026 zijn er twintig tnv's opgericht. Eén voor po en vo samen, de rest waren alle voor het vo. Ze varieerden in looptijd: van enkele maanden tot één à twee jaar, met een mogelijke verlenging. Ze boden plaats aan 28 tot 200 leerlingen. In totaal zijn hiermee zo'n 1350 onderwijsplekken sinds schooljaar 2023/2024 tot nu gerealiseerd. Ter vergelijking: *op 1 oktober 2025 waren er circa 40.000 bekostigde nieuwkomersleerlingen in het po en vo gezamenlijk.* Met het delen van deze rapportage en deze cijfers doe ik mijn

eerdere toezegging gestand om jaarlijks de Tweede Kamer te informeren over de leerlingenaantallen in tnv's.[10]

Ik ben de betrokken scholen, schoolbesturen en gemeenten dankbaar voor hun inzet. Dankzij hun flexibiliteit hebben nieuwkomers waarvoor eerst geen plek beschikbaar was toch onderwijs gekregen. Zij konden op deze manier starten met hun onderwijsloopbaan in Nederland of deze voortzetten na een verhuizing.

Conclusie van het rapport en aanbevelingen
In de evaluatie is onderzocht in hoeverre de tnv-wet bijdraagt aan de opgestelde doelen. Die doelen zijn: het vergroten van het aantal onderwijsplekken, het vergroten van de deelname aan het onderwijs en het stimuleren van een doorlopende leerlijn.

Conclusie van het onderzoek is dat de doelen van de tnv-wet gedeeltelijk zijn bereikt en dat de wet daaraan aannemelijk heeft bijgedragen. Tegelijkertijd benoemt de evaluatie dat niet alle nieuwkomers binnen drie maanden een onderwijsplek krijgen en dat de bijdrage van de wet aan een doorlopende leerlijn beperkt is. De instrumenten uit de wet blijken geen garantie voor tijdige overdracht of een passende vervolgplek.

Ik herken dit beeld. De tnv-wet is geen oplossing voor alle uitdagingen waar het onderwijs aan nieuwkomers mee te maken krijgt. Het aanbieden van een doorlopende leerlijn is voor scholen zeer ingewikkeld wanneer nieuwkomers regelmatig verhuizen, ook binnen het reguliere stelsel. Tegelijkertijd kan een tnv wel voorkomen dat nieuwkomers in een noodsituatie helemaal geen onderwijs krijgen.

De opbrengsten van het onderzoek vormen goede aanknopingspunten voor permanente wetgeving voor het onderwijs aan nieuwkomers. Ik neem de aanbevelingen en aandachtspunten uit deze evaluatie dan ook mee in de verdere uitwerking van deze wet. Hieronder reageer ik op de aanbevelingen afzonderlijk.

1. Zet sterker in op de doorlopende leerlijn, binnen de gehele wet
Volgens de evaluatie draagt de tnv-wet onvoldoende bij aan het realiseren van een doorlopende leerlijn. Er vindt niet altijd een goede overdracht plaats naar het vervolgonderwijs en door verhuisbewegingen is het niet duidelijk of er direct vervolgonderwijs start. Leerlingen die op een tnv hebben gezeten zijn vaak minder goed voorbereid op vervolgonderwijs dan nieuwkomersleerlingen die in een taalklas of op een ISK hebben gezeten.

Regels voor regionale samenwerking kunnen bijdragen aan het realiseren van een doorlopende leerlijn. En door betere gegevensdeling zullen scholen in meer gevallen op de hoogte zijn van de onderwijservaring van een nieuwe leerling, wanneer deze leerling binnen Nederland is verhuisd. Daarnaast blijft in de nieuwe wetgeving het uitgangspunt dat een mogelijke structurele verankering van de tnv een voorziening blijft voor noodgevallen, waarvan de inzet zoveel mogelijk moet worden beperkt.

[10] TZ202307-015

2. Herijk de bekostiging zodat structurele capaciteit en een ononderbroken onderwijsloopbaan mogelijk zijn
Uit de evaluatie volgt dat onderzocht kan worden of in de bekostiging een stabiele component kan worden opgenomen, naast de leerlingafhankelijke component. Ook wordt aangeraden de duur van de leerlingafhankelijke bekostiging beter te laten aansluiten op de feitelijke onderwijsloopbaan.

In de uitwerking van het wetsvoorstel kijk ik naar de manier waarop de bekostiging is vormgegeven en onderzoek ik of en hoe de bekostiging budgetneutraal kan worden verbeterd. Daarbij is het uitgangspunt dat de aanvullende bekostiging voor nieuwkomers aansluit bij de fluctuaties die voorkomen in het nieuwkomersonderwijs, maar ook stabiliteit biedt om bijvoorbeeld expertise te behouden.

3. Een noodinstrument is in de huidige situatie nodig, maar onderzoek of binnen de nieuwe wet mogelijkheden kunnen komen die een noodinstrument overbodig maken
De derde aanbeveling is dat binnen de wetgeving voor het nieuwkomersonderwijs al flexibiliteit wordt gecreëerd, zodat de behoefte aan een noodvoorziening beperkt is. In de nieuwe wet bekijk ik hoe het onderwijs aan nieuwkomers beter in staat kan worden gesteld om het hoofd te bieden aan periodes van plotselinge instroom, zodat elke nieuwkomer een plek krijgt, maar een noodvoorziening achter de hand blijft nodig.

4. Wanneer de tnv (of een opvolger) blijft bestaan: stimuleer kwaliteit en een duurzame oplossing
Het onderzoek geeft aan dat de tnv een oplossing is voor de toegankelijkheid, maar dat daardoor wordt ingeboet aan kwaliteit. Ook benoemt het onderzoek het risico dat voorzieningen een (gedeeltelijk) permanent karakter krijgen. Er moet worden voorkomen dat een tnv langer dan noodzakelijk blijft bestaan. Deze aanbevelingen neem ik mee bij de uitwerking van een mogelijk noodinstrument.

5. Behoud de overlegplicht, leg verantwoordelijkheden duidelijker vast
Het onderzoek beveelt aan om de overlegplicht voor gemeenten en schoolbesturen te behouden en daarbij aandacht te besteden aan de inhoud en opvolging van het overleg, bijvoorbeeld door te borgen dat ook schoolbesturen zonder nieuwkomersvoorziening deelnemen aan het overleg en samenwerkingsverbanden passend onderwijs een rol te geven.

Het is positief dat de overlegplicht eraan heeft bijgedragen dat meer onderwijsplekken beschikbaar zijn gemaakt voor nieuwkomers. Ik ben voornemens de overlegplicht op te nemen in de nieuwe wetgeving. Daarbij wil ik kijken de vorm waarin de overlegplicht optimaal bijdraagt aan de gestelde doelen.

6. Behoud het ambtshalve besluit en concretiseer hoe en wanneer een dergelijk besluit genomen kan worden
Het onderzoek beveelt ook aan om het ambtshalve besluit te behouden in noodsituaties. Volgens de evaluatie is het ambtshalve besluit een nuttig preventief middel dat kan worden ingezet als een stok achter de deur om ervoor te zorgen dat gemeenten en besturen toch verantwoordelijkheid nemen. Ook geeft de evaluatie aan dat op dit moment onvoldoende duidelijk is onder welke voorwaarden het ambtshalve besluit genomen kan worden.

Ook het ambtshalve besluit wil ik opnemen in de permanente wetgeving voor het onderwijs aan nieuwkomers. Wel is het belangrijk om te benadrukken dat van de mogelijkheid voor een ambtshalve besluit tot nu toe *geen* gebruik is gemaakt, en er wel twintig tnv's zijn opgericht. Gemeenten en schoolbesturen zijn altijd bereid geweest op eigen initiatief een tnv te starten.

7. Maak (meer) werk van het creëren van onderwijsplekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen en ondersteun hen beter
De opgerichte tnv's waren vrijwel allemaal gericht op het voortgezet onderwijs (hierna: vo). De evaluatie geeft aan dat een van de redenen voor de tekorten in het vo is gelegen in de wijze waarop alleenstaande minderjarige vreemdelingen (hierna: amv) opgevangen worden. Vier tnv's waren specifiek opgericht voor deze doelgroep.

Ik herken dit beeld. We ontvangen regelmatig signalen dat het verzuim onder amv bovenproportioneel hoog is vergeleken met andere groepen. Amv is een groep waarvoor het organiseren van onderwijs extra uitdagingen met zich meebrengt. Amv verblijven vaak in relatief grote groepen voor een korte periode op één plek en worden vaak verhuisd. Dit bemoeilijkt aan de ene kant het organiseren van het onderwijs voor de school, en heeft vaak ook negatieve gevolgen voor het welzijn en de motivatie van de jongeren zelf. Het oplossen van deze problematiek vraagt meer dan nieuwe onderwijswetgeving.
Ik ben hierover in gesprek met verschillende partijen, van COA en Nidos, tot de Inspectie van het Onderwijs en gemeenten, om te zoeken naar oplossingsrichtingen voor dit vraagstuk.

8. Zorg voor actueel zicht op wachtende leerlingen en hun onderwijsloopbaan.
De laatste aanbeveling betreft het zorgen voor actueel zicht op wachtende leerlingen en hun onderwijsloopbaan. Het is belangrijk om beter zicht te krijgen op nieuwkomers die niet naar school gaan. Daarom is in het wetsvoorstel aandacht voor de gegevensdeling tussen COA en DUO. Ik onderzoek daarnaast hoe bij een eventuele structurele verankering van een noodinstrument inzichtelijk kan worden gemaakt of en hoe lang een leerling op zo'n plek onderwijs heeft gevolgd.

3. Beleidsreactie op het onderzoek over nieuwkomers 16 jaar en ouder

De Inspectie heeft onderzoek gedaan naar de in-, door- en uitstroom van nieuwkomers van 16 jaar en ouder in het onderwijs. Het onderzoek bestond uit een analyse van schoolloopbanen, literatuuronderzoek en gesprekken in vier regio's met besturen vo en mbo, met gemeenten en er is met nieuwkomers zelf gesproken. Het rapport is als bijlage bij deze Kamerbrief opgenomen.

De Inspectie constateert dat nieuwkomers niet altijd op het onderwijsniveau terechtkomen dat bij hen past en dat er ook in de randvoorwaarden voor het onderwijs knelpunten zijn. Zo stromen nieuwkomers na het voortgezet onderwijs vooral door naar de entreeopleiding van het mbo en veel minder vaak naar hogere mbo-niveaus, hbo of wetenschappelijk onderwijs.

Ik herken veel van de gesignaleerde problemen en zie ook de aanbevelingen en oplossingsrichtingen als ondersteuning van het beleid om stappen te zetten om

het onderwijs en doorstroom van nieuwkomers naar het vervolgonderwijs beter in te richten.
De aanbevelingen zien onder andere toe op een verbetering van het bekostigingsmodel in het funderend onderwijs en een goede doorstroom van nieuwkomers van het vo naar het middelbaar beroepsonderwijs (hierna: mbo). Daarbij beveelt de inspectie tevens aan om gemeenten, po, vo en mbo hierover integraal te laten afstemmen.

Deze aanbevelingen neem ik graag mee bij de verdere uitwerking van het wetsvoorstel onderwijs aan nieuwkomers. Daarbij vind ik dat er voor nieuwkomers in alle onderwijssectoren een aanbod beschikbaar dient te zijn waarbij er ook aandacht is voor doorlopende leerlijnen van leerlingen en studenten. Eerder in deze brief hebt u al gelezen dat ik daarbij bovendien zal verkennen op welke wijze de bekostiging budgetneutraal beter kan worden ingericht.

4. Actuele zaken

Nieuwkomers in het praktijkonderwijs
Zoals toegezegd is het ministerie van OCW in gesprek gegaan met de Sectorraad Praktijkonderwijs en andere vertegenwoordigers uit het praktijkonderwijs over de zijinstroom van nieuwkomersleerlingen uit isk's.[11] Uit deze gesprekken komt naar voren dat er een toename is van leerlingen die na hun isk-periode doorstromen naar het praktijkonderwijs vanwege een taalachterstand en een hogere leeftijd. Het is aannemelijk dat het praktijkonderwijs niet voor al deze leerlingen de meest passende schoolsoort is. Scholen voor praktijkonderwijs kampen met uitdagingen, zoals rondom het vinden van passende stage- of uitstroomplekken voor leerlingen die het Nederlands nog niet voldoende machtig zijn. Of er echt sprake is van een stijging van deze groep, wat de redenen hiervan zijn en wat dit vraagt van het praktijkonderwijs is echter nog niet duidelijk. Daarom is in de gezamenlijke werkagenda tussen OCW en de Sectorraad Praktijkonderwijs afgesproken om onderzoek te doen naar de zijinstroom van leerlingen uit isk's naar het praktijkonderwijs. Het onderzoek zal zich ten eerste richten op de omvang en totstandkoming van deze instroom en ten tweede op de randvoorwaarden om het onderwijs aan deze doelgroep passend en kwalitatief goed in te kunnen richten. Het rapport wordt in het derde kwartaal van 2027 verwacht en zal daarna aan uw Kamer worden aangeboden.

[11] TZ202604-165

Vereenvoudiging nieuwkomersbekostiging primair onderwijs
Per 1 januari 2028 wordt de nieuwkomersbekostiging in het primair onderwijs (hierna: po) vereenvoudigd. De verstrekking van de bekostiging vindt vanaf dat moment ambtshalve plaats. Dat betekent dat schoolbesturen in het po per kalenderjaar 2028 geen aanvraag meer hoeven te doen voor de nieuwkomersbekostiging, zoals in het vo nu al het geval is. Op dit moment is DUO bezig met de voorbereidingen voor deze aanpassing.

Met de overstap naar ambtshalve nieuwkomersbekostiging worden de bekostigingscategorieën (asielzoeker en overige vreemdeling) in het primair onderwijs gedeeltelijk gelijkgetrokken. Per 1 januari 2028 krijgen schoolbesturen voor alle nieuwkomers twee jaar aanvullende bekostiging. Voor overige vreemdelingen wordt de bekostiging dus met één jaar verlengd. De bedragen in het tweede jaar zijn voor alle nieuwkomers gelijk. In het eerste jaar blijft een onderscheid bestaan, maar wordt dit kleiner. Sommige nieuwkomers kunnen op basis van hun verblijfstitel als zowel een overige vreemdeling als een asielzoeker worden aangemerkt. Voor DUO is het niet mogelijk om te bepalen tot welke categorie deze leerlingen behoren. Deze leerlingen komen in de nieuwe situatie in aanmerking voor het hoge bedrag aan bekostiging. Beide wijzigingen werken uit in het voordeel van scholen. Hiervoor is reeds € 28,6 miljoen gereserveerd op de OCW begroting, zoals ook aangegeven in de 1e suppletoire begroting OCW van 2025 en 2026.

Tot slot
Alle maatregelen zijn erop gericht dat nieuwkomers net als alle leerlingen goed onderwijs krijgen en de Nederlandse taal zo snel mogelijk leren. Dan kunnen zij meedoen en een bijdrage leveren aan onze samenleving.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

Judith Zs.C.M. Tielen